וכמשל המחשבה שהיא רוחניות ונעלית מן הדבור (שהיא אינה בגלות כי רחל נק' מ"ם פתוחה שיש ממנה פתח ומבוא ליניקת החיצונים בזמן הגלות משא"כ מבחי' מ"ם סתומה. ושם הוא שרש לאה עיין בזהר ר"פ תרומה דף קכ"ו ב' ודף קכ"ז) אך לפי שהוא עלמא דאתכסיא והעלם לכך אין הגילוי אלקות עכשיו בא"י מערך הגילוי שהי' בזמן בהמ"ק קיים. ומ"מ הצדיקים הגדולים אשר בארץ יכולים להשיג עכשיו בא"י השגות עליונות יותר אפי' ממה שהשיגו צדיקים כמותם בזמן הבית (מאחר שההשגה היא בבחי' מחשבה עליונה כמו שהיא עדיין למעלה מהתלבשות בעולם הדבור) וכמו האר"י ז"ל שהשיג השגות עצומות מה שלא השיגו צדיקים גדולים בדורות הקדמונים. ולהבין מ"ש כי שנואה לאה כו'. הרי יעקב השיג ודאי בעלמ' דאתכסי'. אך הענין כי יעקב נק' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. פי' שהוא הממשיך אור א"ס ב"ה מן הקצה עליונה (היינו הקו הבוקע החלל כמ"ש במ"א) מבחי' כתר למטה ולכן נאמר בו תוספת וי"ו ואלקי יעקב. וכן והנורא שמייחד ומחבר חו"ג ע"י המשכת והארת האין והיינו ע"י בחי' בטול. וכל ההמשכו' שלו הוא עד הקצה התחתונה. דהיינו בבחי' מלכות עלמא דאתגלייא. וזהו ויאהב (יעקב) גם את רחל מלאה שכל תשוקתו היה להיות גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעלמא דאתגלייא שע"ז יוכלו הכל לקבל משא"כ מבחי' עלמא דאתכסיא כו' ולכן כתיב וישק יעקב לרחל על דרך שנקוד על וישקהו דהיינו שבחי' חב"ד שהוא זיווג נשיקין ואתדבקו רוחא ברוחא עד"מ הנשיקין שבאין מפנימית האהבה (עמ"ש במ"א ע"פ ישקני מנשיקות ופ"פ אמצאך בחוץ אשקך) וגם בחי' זו המשיך ברחל. וז"ש אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה כי לבן הוא בחי' לובן העליון מקור החסדים שכולו רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא רק שלמטה נשפל בלבן גשמי ומ"מ כתיב כלו הפך לבן טהור הוא אפי' הנגע כו' ועל לבן כתיב וישכם לבן בבקר שבכ"ע מתגבר ונמשך אור החסד עליון. וינשק לבניו ובנותיו שנמשך בכל פרצופי האצי' זכרים ונקבות. ואח"כ ולבן שב למקומו למעלה מעלה ויעקב הלך לדרכו להמשיך בחינת לובן העליון הנ"ל למטה מטה ברחל בתו הקטנה בחי' דבור כו'. ולכן היתה רחל עקרה כי ההולדה מבחי' הדבור הוא להיות הגילוי בב"ע וא"א להיות הולדה וגילוי בב"ע שהרי הנבראים הם נפרדים וא"א להתגלות להם בחי' לובן העליון הנ"ל. (ומש"ל דרחל נק' עלמא דאתגלייא מ"מ להיות הגילוי ע"ד בחי' לידה הוא קשה ביותר כו' ויש חילוק גדול בין שארי השפעות לבחי' לידה שהוא גילוי עליון יותר ועמ"ש בזוהר פ' פנחס דרמ"ט) אבל לאה שהיא המחשבה ילדה ששה בנים שהם הספי' שבאצי' עצמו ששם היה שרש השבטים ולכן נק' שבטי יה. יהודה הפעם אודה בחי' בטול והודאה הרי הוא נמשך ומסתעף מן המחשבה דוקא. וכן ראובן ושמעון ראיה ושמיעה הוא ג"כ למעלה מבחי' הדבור אלא מן המחשבה הן נמשכים כו' (כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה כו') וגם לוי שהוא בחי' התקשרות כמ"ש הפעם ילוה כו' נמשך ונולד ג"כ מן המחשבה כנראה בחוש במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרות שיש לו בהמחשבה. וכמ"ש במדרש בעובדא דר' חייא רבה. וכן גבי רבא (בפ' אר"ע) דהוה מעיין בשמעתי' כו'. ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון דהיינו שלגודל התקשרותו בבחי' בטול ונחנו מה לא היה יכול להיות משפיע כו' שהיא בחי' הדבור כו' ועיקר ההפרש בין התקשרות דלוי שהוא בחי' בטול ובין הודיה דיהודה שהוא ג"כ בחי' בטול הוא כי יהודה הוא בחי' הבטול בגילוי כענין מודים שכורע ומשתחוה ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שבטולם הוא בחי' הבטול שבהתגלות וחיצוניות. אבל לוי שהוא בחי' ההתקשרות והבטול בפנימיותו ועצמותו הגם שבחיצוניות אינו נגלה כלל וכענין בטול דצבא השמים לך משתחוים שההשתחואה של המלאכים אינו ענין השתחואה גשמיות אלא שמשתחוה ובטל בהשגתו ברוחניות ולכן יצא ממנו משה (ועמ"ש במ"א הפרש בין משה ואליהו שהוא גם כן עד"ז) ואח"כ ותעמוד מלדת שלא היה יכול להיות בחי' גילוי עוד. (ועמ"ש ע"פ טובה הארץ מאד מאד דענין דור המדבר שהיה מבחי' לאה עולם המחשבה וטענו למה צריכים לירד בבחי' עולם הדבור שהוא בחי' מל' ארץ תתאה לקיים המצות בדבור ובמעשה הלא זה אפשר לקיים גם ע"י התומ"צ ברוחניות דהיינו ע"י המחשבה כו' אך באמת היו בטעות גדול דע"י דבור ומעשה דוקא נמשך גילוי אוא"ס ב"ה ביתר שאת לאין קץ כי נעוץ סופו בתחלתן כו' ומרבע"ה התפלל תקט"ו תפלות ליכנס לארץ כו'. ועפ"ז יובן עוד ענין ויאהב יעקב את רחל דוקא שהיא בחי' דבור ומעשה כי שנואה לאה ההפך מכוונת דור המדבר. ואמנם צריך ביאור מ"ש לאה הפעם ילוה אישי אלי דוקא דוודאי לא עלה על דעתה לאפוקי מבחי' דבור ומעשה. אלא הענין כי באמת צ"ל ב' הבחי' מודו"מ דהא בלא הא לא סגי ועמ"ש במ"א בענין לויתן ושור הבר שהוא ג"כ ענין ב' בחי' הנ"ל לויתן לשון התקשרות בחי' בטול דנוני ימא כמו הפעם ילוה כו' ולאה רצתה שיהיה העיקר ע"י בחינה זו ע"ד שאמרו בחסידים הראשונים שהיו שוהין ט' שעות בכל יום בתפלה שהוא כענין בטול והתקשרות הנ"ל דמחשבה כו'. ואימתי תורתן נעשית אלא מתוך שחסידים הן כו' הרי רוב עסקם היה עד"ז (ומבואר ענין זה לקמן בד"ה ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו') ואמנם יעקב ידע שזה אי אפשר רק לבני עלייה שהן מועטים אבל כל ישראל עיקר רוב העסק הוא ע"י דבור ומעשה ולכן היה באהל רחל עיקר קביעותו שהוא בחי' דומ"ע ומ"מ צ"ל ג"כ מחשבה שמזה נמשך ראיה ושמיעה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' וכל האומר אין לי אלא תורה כו' אלא צ"ל רר"ש רק כי אז נעוץ סופו כו'):

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים. הנה כתיב ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה. פי' יפת תואר בציור האברים לפי תכונתם במדתם. ויפת מראה בזיו והוד קלסתר הפנים. והנה רחל הוא כנ"ש שנק' בשם רחל ע"ש הפסוק כרחל לפני גוזזיה נאלמה. והענין כי הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כו'. ופי' בצלמנו כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. והוא בחי' לך הוי"ה הגדולה והגבורה כו' וכך הוא בנפש האדם ז' מדות אהוי"ר כו'. אך אין ערוך מדת הנפש שהיא בעלת גבול לגבי מדותיו ית' שהוא א"ס ולמדותיו א"ס וכדי שיאיר על נפשו אור האהבה מאור א"ס ב"ה צ"ל בבחי' בטול הנפש במציאות אליו ית' שהוא להיות בחי' עפר ודומם לגבי אור א"ס ב"ה. וכמאמר ונפשי כעפר לכל תהיה והוא בחי' עפר אשר בקרקע המשכן וע"י זה תהיה נפשו מכון ומשכן לאור באור א"ס ב"ה להיות בבחי' בצלמנו בציור האברים אהוי"ר כו' מחשבה דו"מ כו' וזהו בחינת יפת תאר שיתארו בם כל המדות בשלימותן וביופין כמו שהם למעלה כו'. וזהו ורחל היתה יפת תאר שבחי' יפת תאר זה הוא ע"י בחי' רחל שהוא כמ"ש וכרחל לפני גוזזיה כו'. אך כ"ז הוא בחי' חיצוניות שהם אהוי"ר כו' ומחשבה דבור ומעשה כו' אבל בחי' פנימית הוא בחי' רעותא דלבא שהוא

בחי' הארה מפנימית אוא"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה כו' ובהארה זו שמשם לכנס"י נק' יפת מראה שהוא זיו הקלסתר פנים שלבן נק' בשם פנים שהפנימיות מתגלה בו כמו צהבו פניו כו' והוא ענין מ"ש יאר ה' פניו כו'. וכדי שתהא כנ"י מקבלת בחי' והארה זו הוא ג"כ מחמת בחי' רחל. והוא בחי' ובכל מאדך כו' שע"י זה נמשכה ההארה העליונה ההיא מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כו' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם. וזהו היפה בנשים. פי' בחי' יפת תאר ויפ"מ הנ"ל. וז"ש אם לא תדעי לך. פי' שלא נמשך בחי' היפה בנשים הנ"ל בבחי' דעת שלימה (וכיון מ"ש במ"א שיש נשמות שנק' זרע אדם שיש בהן בחי' דעת חזק והן נשמות דאצי' וכמו נשמת רשב"י. ויש שנק' זרע בהמה שאין בו בחינת דעת והיינו כמו נשמות שלנו דבי"ע ואין הפירוש שאינו יודע ומבין רק שלא נמשך מזה התפעלות אמיתית ואינו נזון מן ההתבוננות כו' וזהו אם לא תדעי לך ופי' לך מובן ממ"ש ע"פ עיני כל). אך זאת העצה היעוצה צאי לך בעקבי הצאן. צאן מלשון צאי כלומר דבר היוצא דהיינו בחי' היוצא מלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא בחי' צאן לבן לובן העליון וכל העבודה שעבד יעקב ללבן שש שנים בצאנך הם בחי' שיתא סדרי משנה כו' שהם בחי' צאן שיצאו ונמשכו מענג העליון אק"ב אשר הוא בחי' ענג כמ"ש במ"א ותורה שבע"פ נק' פרט מלשון פרט ועוללות שנמשכו שלא כסדר ההשתלשלות מעילה לעילה רק בדרך פרט ועוללות. וזהו ויפרוץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות שהמשיך בחי' צאן רבות ע"י בחי' מאד מאד. כי בחי' ובכל מאדך כו' הוא בחי' מאד שלך כל חד לפום שיעורי. דיליה משא"כ מאד סתם אבל מאד מאד הוא בחי' מאד לגבי כל הבחי' מאד. ופי' הפסוק ויפרץ האיש מאד מאד לפי שפרץ והרבה למעלה ממדרגה למדרגה עד רום המעלות לפיכך הרבה להמשיך בחי' צאן מבחי' רבה וגבה מאד נעלה מאא"ס ב"ה ממש. (ועיין מ"ש בפ' שלח בפ' טובה הארץ מאד מאד) וע"ז המשיך ג"כ בחי' שפחות ועבדים. והנה יעקב אבינו ע"ה לפי שהיה בחי' מרכבה המשיך בחי' צאן ע"י עבודתו וע"י עובדא דמלקות (וכן עד"ז חפירת הבארות שהם המשכות אוא"ס ב"ה במלקות ובארות) כי לפי שהיה במעלה ומדרגה העליונה מאד מאד היה יכול להמשיך אוא"ס ב"ה במעשה של עצמו שיהיו כל מעשיו משכן ומכון להשראת אוא"ס ב"ה אבל אנו אין לנו כח זה אלא במה שמוכן כבר להיות שם המשכת אוא"ס ב"ה דהיינו בבחי' תומ"צ הניתן לנו ונק' בעקבי הצאן בחי' עקביים סוף דרגין דהיינו תומ"צ המלובשים בענינים גשמיים שעל ידם ורעי את גדיותיך המה המזלות מלשון גד גדי וסינוק לא. וכמו העורכים לגד שלחן כי כל הדברים שבעוה"ז הם תחת המזלות מזל מחכים מזל מעשיר כו'. וכן ממגד תבואות שמש כתיב מזל השמש משפיע תבואות דהיינו תורה ומצות המלובשים בעניינים גשמיים הנתונים תחת המזלות. רעי ופרנס אותם מענג העליון על משכנות הרועים פי' רועים הם ז' רועים אברהם יעקב משה כו' ונק' רועים ע"ש שממשיכין בחי' עונג העליון לכנס"י. והנה האבות הן הן המרכבה. אבל אנו אין לנו כח זה אלא במשכנות הרועים בחי' כלים מכלים שונים ויין מלכות רב בחי' חסד דרועא ימינא הוא כלי לבחי' אברהם אוהבי דהיינו מצות צדקה וחסד. וכן שיתא סדרי משנה זרעים בחסד ונק' משכנות הרועים שם תרעה את גדיותיך וע"ז תזכה להגיע ולבא למדרגה גדולה מזו להיות על משכנות הרועים ולמעלה מבחי' משכנות דהיינו למקום הרועים עצמן:

שו"ה „ובהארה . . לכנס"י", וצ"ל: „ומהארה זו שמשם נמשך לכנס"י" — הגהת כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע.

(ובכ"ז יובן הפסוק עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך וששׁ שנים בצאנך. כי הנה כתיב וללבן שתי בנות שם ה' גדולה לאה ששרשה מבחי' ה' עלאה דשם הוי"ה. ושם ה' קטנה רחל כו'. ונק' שכינתא עלאה ושכינתא תתאה. והם בחי' מקור נשמות דאצי'. כי בנשמות דאצילות יש ג"כ ב' מדרגות. הא' הנק' אחים למקום. ויש שנק' בנים. אך הנה ברחל כתיב ורחל באה עם הצאן אשר לאביה שהם נשמות דבי"ע שנק' זרע בהמה. וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים דקאי על נשמות דבי"ע שנק' בהמה וצאן שלא יוכלו להמשיך בנפשם בחי' היפה כו' להיות יפת תאר ויפת מראה מחמת פחיתות נשמתם והסתר הגוף ונה"ב וכמ"ש במ"א ע"פ וראית בשביה אשת יפת תאר כו' שבחי' זו דיפ"ת הוא בגלות ושביה בנה"ב. אזי זאת העצה בחי' שש שנים בצאנך שהם שיתא סדרי משנה שהתורה נק' עוז ותושיה שנותנת כח בנה"א ומתשת כח הנה"ב וע"ז יוכלו ג"כ לבא לבחי' ורחל היתה יפ"ת כו' וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני לבקש גילוי פנימית הלב וכיצד יבקש ויחפש אחריה את פניך ה' אבקש דהיינו ע"י עסק התומ"צ דאורייתא מחכמה נפקת שהיא בחי' הארת פנימית הוי' חכמת אדם תאיר פניו וע"ז יאר כו' פניו אתנו סלה. וכמ"ש במ"א ע"פ בחדש השלישי לצאת בנ"י מארץ מצרים כו' וזהו ההילוך מלמטה למעלה. משא"כ בנשמות עליונות ההילוך מלמעלה למטה תחלה ואהבת כו' ואח"כ והיו הדברים כו' וזהו ענין ארבע עשרה שנה שהם שבעה מדות עליונות שהן בחי' שבעה ושבעה מוצקות כו' כמ"ש לקמן ע"פ כי עמך מקור חיים. וזהו אם לא תדעי כו' ע"ד ההילוך מלמעלה למטה אזי צאי כו' וכמ"ש ע"פ והתהלכתי בתוככם כו' שיש שני בחי' הילוך בעבודת ה'. הא' לנשמות הצדיקים הגדולים שהילוכם ודרכם בקדש הוא כפי סדר ההמשכה מלמעלה למטה וכמ"ש בפרשת שמע ישראל מתחלה ואהבת את הוי' שהוא בחי' אהוי"ר ונמשך ע"י ההתבוננות שמע ישראל כו' ואח"כ והיו הדברים כו' ודברת בם כו' שהוא מצות ת"ת ואח"כ וקשרתם לאות שהוא מעשה המצות. וזהו כסדר ההמשכה של שם הוי' ב"ה. י"ה הן בחי' דחילו ורחימו. ו' הוא בחי' תורה. ה' בחי' מצות. אמנם יש ג"כ בחי' ב' והוא ההילוך מלמטה למעלה דהיינו לנשמות שאין כחן יפה להוליד אהוי"ר מרוח בינתם כ"א ע"י הקדמת עסק התורה והמצות תחלה שמזה דוקא יקבלו הכח לבא לאהוי"ר כו'. ועז"נ אם לא תדעי לך. שלא תוכל להמשיך ולהאיר בנפשך גילוי אהוי"ר מבחי' היפה בנשים הוא בחי' יפ"ת ויפ"מ המבואר למעלה אזי צאי לך בעקבי הצאן תחלה והוא כסדר ההילוך מלמטה למעלה):

וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו'. הנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו'. בלשון נקבה שהם בחי' מקבלים מאור א"ס ב"ה כי באור א"ס ב"ה בעצמו לא שייך לשון גדולה שבמקום גדולתו כו'. והנה גדולה היא מדת אברהם וכמ"ש ואגדלה שמך. וזהו שאומרים אלקי אברהם כו' ושבחו של הקב"ה הוא שכך ענוותנותו ית' כו' שנמשך ונתפשט אור א"ס ב"ה כ"כ עד שיהיה שורה ומתגלה במדת אברהם אוהבי כו'. והנה האבות הן הן המרכבה שהיו כל ימיהם בבחי' בטול כו' ועי"כ זכו להשראת השכינה אור א"ס ב"ה בגילוי ממש שיהיה אור א"ס ומדותיו הם המתגלים בנפשם אברהם אוהבי ויפחד יצחק כו'. והן הן מדות גדולותיו וגבורותיו של הקב"ה עצמו שנמשך ונשתלשל למטה על ידיהם להיות גילוי אור א"ס ב"ה בכלל נפשות ישראל בבחי' גילוי ממש ולא במחשבה